HALK BİLGİSİ HABERLERİ

İstanbul - Eminönü Halkevi Dil, Edebiyat ve Tarih şubesi tarafından çıkarılır aylık mecmua

Yazı İşleri Müdürü : MEHMET HALİT BAYRI

Yıl : 8 | Şubat 1939 | Sayı : 88

GAZİANTEP ŞAİRLERİ

XII

ÂŞIK SARI

Âşık Sarıyı Cingifeli Molla Mehmede Gaziantepli Âşık Deli Şerif tanıtmış, onun rivayetine nazaran Âşık Sarı 1305 tarihlerinde Besni kazası köylerinden birinde yaşarmış.

Molla Mehmet 30/8/930

Karaçullu derler Nurhak dağında
Şunde bir güzelin şirin dili var
Yaz bahar ayında sahar çağında
Yanağında göz göz açmış gülü var.

Karaçullu derler Nurhak düzünde
Kaşları çatılmış sürme gözünde
Her nutka geldikçe şirin sözünde
Umarım ben şeker, şerbet balı var.

Dayanılmaz cilvesine dadına
Doyunca bakamadım yüzüne
Karaçullu kâhyasının kızına
Her nazarın bir altuna peyi var.

Âşık Sarım on beşinde tazedir
Telli sunamında boynu incedir
Gönül onu güne, aya benzedir
Kopam diye ince kemer beli var.

Âşık Sarının sevgilisi Karaçullu aşiretinin veya o isimdeki köy muhtarının kızıdır. Karaçullu denilen yerin neresi olduğu tayin edilememitir.

Sahardan uğradım yârin göçüne
Baktım güzele gözüm rastgeldi
Yârin yanağından buse istedim
Hicap ettim ama sözüm rastgeldi.

Baktım o güzele nazar eyledim
Heybetinden korktum hazer eyledim
Seksen şeftaliye pazar eyledim
Öperken şaşırdım yüze rastgeldi.

Erisin dağların karı erisin
Yeryüzünü lale sünbül bürüsün
Sevem dedim göç kızının birisin
Birin dedim gönül bine rastgeldi.

Âşık Sarım söyler sözün sarıdan
Yüreğimde baş koymayıp eriden
Ben korkardım dişleyem her karıdan
Memesi düğümlü kıza rastgeldi.

30/8/930, Cingife : Molla Mehmet

XIII

ÂŞIK MUSA

Âşık Musaya ait yalnız bir parça bulunmuştur, o da Battal bey ile Faysallı arap arasındaki mücadeleye ait bir destandır ki Halk Bilgisi Haberleri mecmuasında Battal Bey makalesinde neşredildi. [Bak: yıl 2, sayı 16]

XIV

DELİ BORAN

Muhitimizin en hararetli bir şairi olan Deli Borana ait Halk Bilgisi Haberleri mecmuasında neşrettiğim parçalarından başkasına tesadüf edemedim. [Bak: Halk Bilgisi Haberleri: Yıl 1, sayı 3.]

XV

KÖŞKEROĞLU

Köşkeroğlu aslan Barağın İkizce köyü ehalisinden olup 1293 senesinde vefat etmiştir, bu adamın bektaşi olduğu da söylenmektedir.

2/5/929
Hamisoğlu Cuma

Yol üstünde duran gözü karalar
Sual etmez misin nerden gelürüm
Yükümü yüklettim lalü güherden
Şamışerif derler şardan gelürüm.

Yol üstünde duran dili selamlı
Hocaları okuyor tatlı kelamlı
Kır atına binmiş yeşil alemli
Haci Bektaşi Veli Pirden gelürüm.

Şöyle bir Leylanın ben Mecnuniyim
Bir gün uslu isem beş gün deliyim
Kırmızı köpüklü Bişe seliyim
Akar bozbulanık kardan gelürüm.

Köşkeroğlu der ki artar firakım
Kadir mevlam yakın etsin irağım
Gözüm kan ağlar yanar yüreğim
Şimdi melûl melûl yârdan gelürüm.

2/5/929
Hamisoğlu Cuma: Haral

XVI

BEYOĞLU

Bu şair iskân beylerinden Yusuf beyin oğlu Kadir isminde bir gençmiş. Babasının gazabına uğramış ve genç yaşında bektaşi olarak sefaletlere düşmüş, gözlerden kaybolmuştur. Bir rivayette kendisini celâliler Halepte şehit etmiş deniyor.

Molla Mehmet: 30/8/930
Kilislioğlu Velo: 7/7/29

Yiğit yiğidi götürmez
Kötülük namın arttırmaz
Bin kaygu bir iş bitirmez
Gam yeme gönül gam yeme.

Telli turna yüksek uçar
Kanadından tüyler saçar
Kara günler gelir geçer
Gam yeme gönlüm gam yeme.

BERGAMA TÜRKÜLERİ

[Aşağıdaki beş türkü kıymetli arkadaşımız öğretmen A. Yılmaz'ın Bergama ve havalisinde topladığı ve şimdiden büyük bir yekûn tutan türkü külliyatından alınmıştır. Anadolu halk türkülerinin içinde herhangi bir vaka veya meşhur bir şahsiyet etrafında vücude gelmiş olanları pek çoktur. Bunların ehemmiyetleri, sadece mahallî lehçelere ve halk şiirlerine nümune vermelerende degil, aynı zamanda memleketin sosyal tarihine, hiç bir kaynakta bulunamıyacak vesikalar temin etmelerindedir. Şu kadar var ki,

Yiğittir yiğidin eşi
Bozkurt yiğitler yoldaşı
Mevlam cümle işin başı
Gam yeme gönül gam yeme.

Gider bu zenginlik gelir züğürtlük
Gün bugünkü gündür dün ele girmez
Gider bu yiğitlik gelir bir pirlık
Gençlikte sü ülen dem ele girmez.

Artık bu dünyanın cefası artık
Giyer bey gömleğin yakası yırtık
Ahret evimizin kapusu örtük
Açık pencereli dam ele girmez.

Din Muhammet dini mezhep o mezhep
Kıyamet gününde isterler hesap
İnsan koyun olmuş Azrail kasap
Versen dünya malın can ele girmez.

Beyoğlum da der ki hallerim yaman
Dinledim kalbimi koymadım güman
Ali Zü fükarın çaldığı zaman
Kılıçtan damlayan kan ele girmez.

**

Bilalhabeş [*] yaylasına
Teze mi geldin Beyoğlu

Beyoğlum da bugün beylik
Mal dediğin elde yağlık
Cümlenin başıdır sağlık
Gam yeme gönlüm gam yeme.

Tilsivet köyünde Muhittin oğlu Cuma : 9/7/929

Doğru söyle başın için
Bize mi geldin Beyoğlu?

İndireyim ilimize
Kondurayım obamıza
Ördek gibi gölümüze
Yüze mi geldin Beyoğlu?

Şahan gibi göğe ağma
Bulut gibi esüp yağma
Ak göğsüme gümüş düğme
Çize mi geldin Beyoğlu?

İlimiz baharlı yazlı
Gölümüz ördekli kazlı
Ak bilekli kömür gözlü
Kıza mı geldin Beyoğlu?

Senin adın Ayşa idi
Kara benler köşe idi
Senle kavlim kışa idi
Yaza mı geldin Beyoğlu?

30/5/930
Cingifeli Molla Mehmet

Ali Rıza Yalman

---

[*] Bilâlhabeş yaylâsı olsa olsa (Anadoluda Türk Aşiretleri) kitabının 198 inci sahifesinde Barağın yaylâsı olan (Abeş) dir.

bu türküler tamamen aslına sadık kalınarak ve mümkün olduğu kadar çok varyantlarile tesbit edildiği, metinlerden başka, türkünün çıkmasına sebep olan vakalara, kahramanlarını teşkil eden ve türkülerde doğrudan doğruya veya telmihen zikredilen şahsiyetlere, keza türkünün çıktığı ve intişar ettiği yerlere ve zamanına ait mufassal malûmat da toplandığı takdirde ancak kıymetli olabilirler. Sayın meslekdaş A. Yılmaz'ın ve bütün halk türküleri toplayıcılarının dikkatlerini bu noktaya çekmeği bir vazife telâkki ediyoruz.]

P. N. B.

Armanlar'ın Hacı Ahmet Türküsü

Çıkamadım Armanların düzüne
Ayrılık sürmesini koymuş Haticem gözüne
Uyma dedim uydun âlem sözüne...

Fur davulcu davulların gümlesin
Gümlesin de gâvur kaymakam dinlesin !

Armanların ortasından yol geçer
Ben sanettim beşyüz atlı kol geçer
Haticemin yüreğinden kan geçer...

Fur davulcu davulların gümlesin
Gümlesin de gâvur kaymakam dinlesin !

Uzun m'olur telgrafın telleri
Yaktı beni Haticemin dilleri
Hacı Ahmet bu çukurda ünlenir...

Fur davulcu davulların gümlesin
Gümlesin de gâvur kaymakam dinlesin !

Bergamayla Armanların arası
Algın mıdır Hacı Ahmedin yarası
Cerrah gelse bilmez nedir çaresi..

Fur davulcu davulların gümlesin
Gâvur kaymakam beyler aman dinlesin !

Bergamadan çıkıp Armanları bastılar
Martini çalıya astılar
Hacı Ahmedi görünce çandarmalar kaçtılar...

Fur davulcu davulların gümlesin
Gümlesin de gâvur kaymakam dinlesin !

Salkın mıdır martinimin demiri
Teslim olmam ölüm Allahın emri
Eşkıyalar sol taraftan devirir...

Fur davulcu davulların gümlesin
Gümlesin de gâvur kaymakam dinlesin !

(Söyliyen : 50 yaşında Hatice ; ev kadını,
Memleketi : Zeytindağ - Bergama.)

Ali Efe Türküsü

Sucahlının başında inden, aman, evim var...
Alıverin mavzerimi, senden başka kimim var?
Hamanın arkadaşlar ben delilenmişim,
Yedi senelik arkadaşımdan ayrılmışım!

Sucahlının başında ufak defek daşları...
Kalem ile çekilmiş Ali efenin kaşları

Sucahlının başında bombaları kurdular,
Ali Efeyi sorarsan luver ile furdular.

Mezarımın daşları kayveye karşı,
Belâları çıkaran Kınıklı yüzbaşı.

Sucahlıyı bastılar, çalıya da martin astılar;
Ali Efenin ölüsünü Bergamada astılar.

Sucahlının altından bir dahi geçsem,
Beni furan ahbapların kanını içsem...

Sucahlının altından eğildim geçtim,
Sol yanımdan furuldum, yıkıldım düştüm..

(Söyliyen : 40 yaşında Kıpti Mustafa.
Memleketi : Zeytindağ - Bergama.)

Şakir Efendi Türküsü

Üskülüp dağlarında bir kara bulut...
Ana ben gidiyorum, sen beni unut!
Nişanlım duymadan kabire koyun!

Hey allı gelin, sen ağla beni!

Üskülüp dağlarına yağar mı dolu?
Yârinden ayrılan yiğit olmaz mı deli?
Ben de deli değildim, sen ettin deli...

Hey allı gelin, sen ağla beni!

Kuru'du dar ağaçları, askerler cemoldu,
Sefanın benzi sarardı, soldu.

Hey allı gelin, sen ağla beni!

Sarıkamıştan bindim tirene;
Benden selâm eyleyin dosta, yârene!
Taburdan mektup geldi, gönül şenine...

Hey allı gelin, sen ağla beni!

Gece dağ başında bir ulu lıylık,
Ağzına vermişler kınalı deynek...
Sevda dedikleri ateşten göynek...
Etekleri tutuşmuş harlayıp gider.

Yârımın elinde yaldızlı tası
Sıyrıldı gitti kalbinin pası.
Ak göbek üstünde Burgaz yaylâsı...

Hey allı gelin, sen ağla beni!

(Söyliyen : 40 yaşında Kıpti Mustafa.
Memleketi : Zeytindağ - Bergama.)

GAZİANTEPDE DOĞUM VE ÖLÜM

1 – DOĞUM

İlk çocuğun oğlan veya kız olması hoş görülür. Fakat bir iki kız birbiri üstüne olursa artık oğlan doğurmak usullerine müracaat edilir. Bu usuller şunlardır:

1 — Kadın lohusa iken doğumdan yedi gün geçmeden evvel, yani daha yatağı yerde iken (erkek balık eti) yedirilir.

2 — Gebelik anlaşıldıktan sonra kırk gün geçinceye kadar (siyeri Muhammed duası) okutdurulur, kadının beline veya göbeğine üfürülür. Duanın ne olduğunu bilmiyorum.

Kadın gebe olacağı zaman çocuğun güzel olması için (aş yermek) denilen hengâmede şu usullere müracaat edilir:

1 — Gamzeli olması için ayva yenir.

2 — Çirkin insanlara, vahşi hayvanlara baktırılmaz.

Bergama, Efe türküsü - Nacakoğlu

Nacakoğlu kahvesinde, aman, oturur,
Nazlı Zeybek filcanları, aman, devşirir.
Efe Hasan donun düşürmüş, aman, devşirir.

Aman da dostlar ben dünyama doymadım,
İller gibi ben vâdemile ölmedim...

Mezerimi derin kazın, aman, dar olsun!
aman da dar olsun!
Etrafında lâle, sünbül, aman, bol olsun!
Ben ölürsem aygın baygın Zahidem sağ olsun!

Ben ölürsem aygın, baygın Zahidem sağ olsun!

Burçak Türküsü

Pençereden baktım, burçak yolunur,
Yoluna yoluna kolum yorulur..
Otursam, dinlensem deyus darılır.

Aman pek zormuş burçak yolması,
Burçak vakıdında gelin olması.

Elimin kınasını hamur ettiler,
Gözümün sürmesini kömür ettiler,
Burçak vakıdında gelin ettiler.

Aman ne zormuş burçak yolması..,

Sabah kalktım ezan sesi var,
Ezan sesi değil, burçak yası var...
Sorun o deyusa kaç tarlası var?

Aman ne zormuş burçak yolması...

3 — Güzel fotoğraflara, güzel şeylere baktırırlar.

4 — Dudağı büyük olmasın diye deveye baktırılmaz, deve èti yedirilmez. Bunu yiyen geç ve güç doğururmuş. Bir devenin altından geçmedikçe çocuk doğmazmış. Onun için bazı gebeleri devenin karnının altından geçirirler. Bundan korkar, geçemezse devenin tersine bastırırlar.

5 — Güzel taamları ve tatlıyı, güzel meyvaları bol bol yedirirler.

6 — Kesilen hayvanların (kırk bayır)ını yedirirler.

Çocuk kolay doğmak için :

1 — Doğuran kadın okumak bilirse kendisi, bilmezse başka birine kırk bir yasin suresi okutup kırk bir kara üzüme üfürüp yedirirler.

2 — Hamama, sıcak yere görürürler.

3 — Uzakça bir yol yürütürler.

Çocuk doğacağı zaman ebe gelir, çocuğu elile alır. Çocuk doğar doğmaz hemen tuzlarlar. Yirmi dakika kadar kaldıktan sonra çocuğu süt, yahut ayran ile banyo ederler. Süt banyosunun gayesi yine çocuğun güzel olmasıdır.

Çocuk zor doğarsa müracaat edilen çareler:

1 — Kolay doğuran annelerin koluna su dökerler. Entarisinin kolunun ağzından sızan suyu zor doğuran kadına içirirler.

2 — Hocaların efsunlu sularını içirirler.

3 — Saçını, kuşağını çözerler. Küpesini, bileziğini, yüzüğünü, hası lı düğümlü şeylerini çıkarırlar.

Çocuk doğduktan sonra kadın «kurtuldum» diya sevinir de karnındaki (Eş) i düşmez vehmile kadını korkutup eşini düşürmek için meselâ kız doğurmuşsa, ebeler ve sağındaki solundaki kadınlar :

— Aman bir kız daha var dur, onu da doğurtalım diye eşini çekip alırlar. Şayet alamazlarsa doktora müracaat ederler.

2 — ÖLÜM

Bir hasta haleti nezie geldiği zaman başı ucunda bir yasin suresi okunur. Ağzına birkaç yudum su damlatılır. Bundan maksat da cenazenin başı ucunda şeytan, elinde bir kadeh su dolaşırmış. «İmanını ver, sana şu sudan vereyim» dermiş. Hastaya su vermek bunun önünü almak içinmiş. Hasta vefat ettikten sonra derhal ayağını kıble tarafına çevirirler. Sonra soyar, yıkarlar, tabuta korlar, musallaya götürürler. Tabut giderken şayet zikzak giderse, - ki cenazeyi götüren dört kişinin adımları birbirine uymadığı için her halde böyle olacak ve tabutun arka tarafı bir zikzak resmedecektir. - tabut döne döne gidiyor, bir cenaze daha istiyor telakkisi vardır. Musallada cenaze namazı kılınır.

Sonra birisi :

— Ey cemaat ne dersiniz bu adam hakkında, diye bağırır?
Bütün cemaat:

— İyi adamdı, Allah rahmet etsin, derler.
Yine bir münadi tarafından:

— Allah rahmet eyleye diyenin akibeti hayırlı ola!
Diye bağrılarak mezara doğru ilerlenir. Cenaze giderken çarşıda, pazarda her gören ayağa kalkar. Kazancı pazarından geçerken bütün çekiçler durur, takırtılar kesilir. Herkes cenazenin geçmesini bekler. «Cenazeyi kırk adım götürmek sevapdır» diye herkes tabutun sağlı sollu dört tarafından onar adım cenazeyi götürmeğe koşarlar. Cenaze kabre konurken kabirden bir avuç toprak alınır, yedi kişiye taksim edilir, buna üç «Kulluhuvallahı» süresi okunur, tekrar kabre atılır. Bu:

— İşte insan oğlunun gözünü ancak bir avuç toprak doyurur, demekmiş. Sonra kabrin üstü örtülürken bir hoca tarafından bir sure okunur. Ondan sonra cenazenin kabri üzerinde arapca bir telkin okunur. Gûya cenaze bunu işidecek kadar canlanır ve anlarmış. Kabir iyice tapraklandıktan sonra fakir çocuklar tarafından daha evvel hazırlanan sular kabir üzerine dökülür. Sonra bu fukaraya ekmek, tuz, bazan bunlara ilâveten para da dağıtılır. Ondan sonra, cemaat kabirden hareket eder. Kabristandan ayrılıp şehre dahil olurken bütün cemaat tekrar kabristana döner ve birer fatiha okurlar. Herkes semtine ayrılır, dağılır gider.

Bir insanın vefatından sonra kırk geceye kadar her gece bir (tebarek) suresi okunur. Bundan da maksat cenazeye kırk gece ışık yollamakmış.

Evlerde, her cuma gecesi selâ verilirken ihtiyar kadın veya erkekler tarafından Kuran okunur. Çünkü selâ verilirken o evden çıkan ve o ev ailesinden olan ölüler gelirler, evin saçağı altında bir az otururlar, giderlermiş.

Kabirlere; hiç külünk (bir nevi yapıcı aleti) değmedik taşlar dikmek pek sevaplı sayılır, hele bunların çok büyükleri bulunabilirse daha makbuldür.

Cenaze çıkan evde üç gün kadar ocak yanmaz. Bütün o ev halkının yemekleri komşulardan ve akrabalardan gelir.

Bir mahallede bir cenaze vukubulursa cenaze kalkıncıya kadar bütün mahallede ocak yakmazlar. Cenaze defninden dönüldükten sonra akraba ve ahbabları cenaze sahibini üç güne kadar taziye ederler.

Hastanın vefatından çok geçmeden onun canı için her halde bir hayrat yemeği yaparlar. yoksa cenazenin ağzı kilitli kalırmış. Cenaze çok genç veyahut biri tarafından sevilmiş birisi ise onun bir seneden üç seneya kadar yası çekilir, bunun için de karalar geyilir.

Yeni bir cenaze çok defa onu pek özleyen yakınlarından birinin bazen rüyasına girer ve ona meselâ:

DELİ MUSTAFA AĞA
(MASAL)

Zır deli Mustafa ağa çok korkak bir adammış, o kadar korkakmış ki geceleyin abdeste gidemezmiş de karısı götürürmüş. Bir gece ağa uyanarak karısına :

— Karı kalk, dışarı çıkacağım. beni kolla demiş. Karısı da:

— Gel herif, beline bir ip takayım da git, birşey görürsen bağır, ben ipi çeker, seni kurtarırım, diye cevap vermiş. Zorla ağayı razı ederek dışarıya çıkarmış. Bir yandan da kapıyı kapayıp Mustafa ağayı dışarda bırakmış. Mustafa ağa dışarda kalınca bağırıp çağırmağa başlamış. Derken sabah olmuş, oradaki bir odunun üstünde birçok sinek ve arı görmüş, korkusundan titremeğe başlamış ve üzerine geliyorlar zannile vurarak sineklerle arıları öldürmüş, bunları sayar, akarken yüz sinekle bir arı kendi kendine «Hey deli kafalı herif, sen bir vuruşta yüzbinlerce can öldürüyorsun da bir karıdan korkuyorsun ha» diyorlarmış. Bu söz Mustafa ağaya büyük bir cesaret vermiş, hemen kapıya dayanarak:

— Ey karı, karı aç kapıyı diye sert sert bağırmaya başlamış. Karısı kapıyı açınca birde ne görsün, Mustafa ağa gülüyor.

— Çabuk karı bana bir bayrak yap, üzerine de şunları yaz, demiş: «Zır deli Mustafa bir yumrukta bir arslan, bir şamarda bin adam öldürür» Bana bir yumurta ile bir de çuvaldız ver, demiş. Karısı Mustafa ağadan korkarak istediklerini vermiş, Mustafa ağa da yola revan olup az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş, bir çuvaldız boyu kadar yol gitmiş. Derken bir dev sürüsüne rastgelmiş. Devler orada gayet büyük bir köprü yapıyorlarmış. Mustafa ağa bunları görür görmez işi anlıyarak «bunlar beni yiyecekler, ne yapayım» diye düşünmüş. Hemen devlerin yanına gidip:

— Benim paramdan bir lira filan fakire veriniz, şeklinde bir emir verir. Bu emir derhal infaz edilir.

TOPRAK HA, TOPALAK HA!

Her sene kurban bayramının arifesinde bütün halk, kadınlı erkekli mezarlığa boşanırlar ve kendi akrabasını ziyaret ederler. Fukaraya simit, para, yiyecek, elbise ve saire dağıtılır. Küçük çocuklar, birer kazma, kürek, birer de zenbil alırlar. Kabristanda toprak eşerler ve bunu:

— Toprak ha, topalak ha!

Diye hazin bir avaz ve bir eda ile bağıra bağıra satarlar. Herkes bunlardan birer ikişer zenbil satın alarak kendi akrabalarının mezarlarının üstüne dökerler. Bundan maksad da mezarın kaybolmamasıdır.

Şakir Sabri

— Hey bana bakın bana, bana zır deli Mustafa ağa derler, ben aşağıa gidiyorum, bu köprüye ne kadar mıh, ne kadar tahta, ne kadar taş harcadığınızı bana söyliyeceksiniz, size bir saat ara veriyorum, sonra hepinizi parçalarım diyerek aşağıya gidip yatmış. Devlerin de korkudan ödleri kopmuş, kaçmağa başlamışlar. O zaman yukardan genç bir dev gelmiş, bayrağı okur okumaz kaçmağa davranmış Mustafa ağa hemen uyanıp, «ulan bana bak, nereye gidiyorsun, gel ulan buraya» demiş. Dev gelmiş:

— Ama Mustafa ağa sen bana birşey yapma, ben seni babamın yanına götürürüm, demiş. Mustafa ağa razı olup devin arkasına takılmış, dev de onu memleketine götürmüş. Devler kendisini hakikaten çok kuvvetli zannederler, birşey diyemezlermiş Bir gün devler ormandan odun yapmağa gitmişler:

— Mustafa ağa biz oduna gidiyoruz, sen de gel, demişler.

— Peki amma bana da ip verin

Bir ip de buna vermişler. Mustafa ağada odun getirecek kuvvet nerede, dalga çevirmek için böyle yapmış, bu ipler azdır diyerek orada bulunan iplerden taşıyabileceği kadarını almış, ormana gitmiş. Mustafa ağa en büyük ağaçtan en küçüğüne kadar ipleri bağlamış. Bunu gören devler hep birden «aman ağa ne yapıyorsun?» diye bağırmışlar, «eve götürüyorum» cevabını alınca «aman Mustafa ağa, lâzım değil, sen bilirsin, bu ormandan başka ormanımız yoktur, sen bırak da biz götürürüz» demişler. Bu suretle Mustafa ağa odun yapmaktan da kurtulmuş. O akşam yatmışlar, sabah olunca devler kalkıp hep birden ava çıkmağı ve yaban öküzü avlamağı kararlaştırmışlar.

— Muatafa ağa biz ava gidiyoruz, istersen sen de gel. Bu da peki diyip onlara katılmış. Tabiî tüfenkleri olmadığı için devler elle domuz tutacaklarmış. Mustafa ağayı bir boğaza koymuşlar, sen buradan geçen avları tut demişler, o da peki demiş ama korkusundan ne yapacağını da şaşırmış. Hemen bir ağaca çıkıp öyle sinmiş ki ağaçtan farkolunmazmış. O vakit bir büyük kuş onun başına konmuş, bu da usulla kuşu tutmuş, bacaklarını bağlamış Tamam o sırada yaban öküzlerinden biri koşarken önündeki ağacı görmemiş, boynuzlarından ağaca takılmış Biraz sonra devler gelmiş, bunlar hiçbir şey tutamamışlar «ne haber Mustafa ağa» diyince o da «hayırlar» diyerek devlere oradaki öküzü «alın tuttum, kaçmasın diye boynuzlarından ağaca soktum, bir de gökde bu kuşu gördüm, bir atladım hemen yakaladım» demiş. Devler «aferin Mustafa ağa sen hakikaten dehşetli bir adammışın» cevabını verip öküzle kuşu almışlar, Mustafa ağa da ağaçtan inip eve gitmişler, öküzü pişirerek yemişler, devlerin padişahı, Mustafa ağa sıra sende, sen su getireceksin demiş, bu da kap istemiş. Bir tulum vermişler, Mustafa ağa bundan ne çıkar, bana büyük bir tulum verin

demiş, iki tane büyük tulum alıp zorla çeşmeye götürmüş, içini üflüyerek şişiriş gelmiş, devler ver de içelim diyince, o da yok acele etmeyin, ben içeyim de ondan sonra demiş. Tulumun içini açarak ağzına koymuş, içinde hava olduğu için tulum çabucak boşalmış. Öbürünü de öyle yapmış. Devler korkmuşlar, kendi kendilerine ; vay anam bu nasıl şey, iki tulum suyu birden içti, diye söylenmişler. Sonra devler bir yere gidip orada taşları sıkarak su çıkarmışlar, Mustafa ağaya sen de çıkar demişler, Mustafa ağa hemen cebinden bir yumurta çıkarmış, göstermeden taş gibi yaparak kırmış, devler şaşalamışlar. Bundan korkmalı, çok hain bir adama benziyor demişler. Azıcık aşağıda devler beş bin okkalık bir taşı alıp götürüyorlarmış. Sıra Mustafa ağaya gelince o da taşa yapışmış. Fakat devlere evvela şu karşıki dağların arkasına bakın adam var mı, sonra ölür de yazık olur demiş. Devler aman Mustafa ağa sen deli oldun, o yerler bizim babalarımızdan kalmıştır, lâzım değil, sen atma demişler. Mustafa ağa bundan da kurtulmuş. Eve gelmişler, yiyip yatmışlar. Sabah olunca hep uyanıp dışarı çıkmışlar, sonra gelip evlerini süpürmeğe başlamışlar, devlerin hepsinin elinde birer selvi ağacı süpürüp dururlarken Mustafa ağa bizim köyde âdet böyledir demiş, devler ağacı buna vermişler, Mustafa ağa ağacı tutar tutmaz havaya fırlayıp bir göle düşmüş. Devler bu heriften kartulduk diye sevinmişler, fakat Mustafa ağaya birşey olmamış, sırsıklam çıka gelmiş. Devler korkarlar ve sorarlarmış :

— Neredeydin Mustafa ağa?

— Nerede olacağım gökte bir sürü kuş gördüm, tutayım diye atladım, aksi gibi aşağıdaki gölde de bir balık gördüm, onu da tuttum geldim.

Devler adam akıllı korkmağa başlarlar ve hep beraber Mustafa ağayı kızgın şişle öldürmeğe karar verirler, Mustafa ağa bunları dinler, gece olur yatağa büyük bir yastık koyar, devler gelirler, kızmış şişleri Mustafa ağa zannettikleri yastığa sokup çıkarırlar, sabahleyin gelip bakarlar ki Mustafa ağa sapasağlam duruyor.

— Ne haber Mustafa aga, bu gece rahat yattın mı? derler. O da rahat yattım ama tahta biti çoktu, beni yediler cevabını verir. Devler birbirlerinin yüzüne bakarlar, bu işten birşey anlayamazlar, o gün de geçer, devler yine konuşurlar, gece olur, Mustafa ağa yastığı yine yerine koyar, devler gelerek başından aşaya kaynamış su dökerler, sabahleyin ne görsünler, Mustafa ağa yaşıyor birşey olmamış.

— Sabahı şerifler hayırlar olsun Mustafa ağa, nasılsın, derler, o da hiç sormayın, bu gece çok soğuk vardı üşüdüm der. Devler artık anlarlar ki bundan kurtulmanın çaresi yok, sulh yapmağa karar verirler, Mustafa ağayı çağırırlar, vur üstünü, tut altını, bir çuval altuna sulh olurlar. Çu-

valı bir devin arkasına yükletir, bunları yollar, yolda giderlerken dev her nefes aldıkça Mustafa bir adım geri, her nefes verdikçe bir adım ileri gider. Dev sorar:

— Mustafa ağa neden ileri geri gidiyorsun?

— Ne yapayım ileri gidiyorum gerisi aklıma geliyor, geri gidiyorum ilerisi aklıma geliyor, onu bırakta ben yoruldum, beni arkana al. Dev Mustafa ağanın dediklerine inanır, arkasına alır, bir de bakar ki Mustata ağa çok hafif:

— Ağa sen ne kadar hafifsin, ben seni biraz ağır bilirdim.

— Sen ne bilirsin, beni gökte melekler tutuyorlar.

— Öyle ise onlar bıraksınlar bakayım, çok ağırmısın? Mustafa ağa hemen cebindeki çuvaldızı çıkarır, devin gerdanına basar, devin gerdanı acıdığından gökteki meleklerin Mustafa ağayı bıraktıklarını zanneder.

— Aman Mustafa ağa sen bilirsin, söyle yine tutsunlar. Mustafa ağa çuvaldızı çeker alır, derken eve gelirler, dev Mustafa ağayı bırakır bırakmaz kaçmağa başlar. Köyün papazlarından biri deve ne kaçıyorsun der, Mustafa ağadan cevabını alınca papas;

— Ulan sen hakikaten avanaksın, hangi Mustafa ağa bu, o fareden bile korkar. Dev de:

— Sen deli misin papas efendi. Papas işi anlatır:

— Öyleyse ne yapalım?

— Ne yapacağız ondan altunları alırız, sen git de iste, o senden korkar.

— Yok pabas efendi, ben yalnız korkarım.

— Öyleyse gel beraber alalım, bir ip bulup bir ucunu senin beline, öbür ucunu da benim belime bağlıyalım, beraber gidelim. Papas razı olur, ipi bellerine bağlarlar, Mustafa ağanın evine giderler. Dev korkusundan kuvvetli nefes alır. Kapıyı çalarlar, Mustafa ağa açar, devin nefesi Mustafa ağanın uşaklarını duvarlara çarpar, dev sorar:

— Mustafa ağa bu uşaklar neden böyle duvarlara çarpılıyorlar. Mustafa ağa:

— Ulan sen halâ burada mısın, uşaklar seni gördüler, tavana çıkıyorlar, kılıçları alıp seni kesecekler, durma kaç der demez dev kaçmağa başlar. Dev kaçtıkça papas da oyana buyana çarpar, sürüklenir, ölür. Mustafa ağa da dünyalığını bulur. Onlara masal bizlere sağlık.

İhsan Hamamî

BEY BÖYREK HİKÂYESİNE AİT METİNLER

Beybîra yola çıqmış. Atına türkü söyleyip gelirken at zındana varmış, oqusu yoq... Yola baqmış, goşa goşa gelirken oğlan gavıllar geliyor sanıp arqasına baqmış; atı görünce «Gel, hay gözünü sevdiğim atım!» diyeceğinde «Gel, hay gözü kör olasıca atım;» diyivırmiş. At küsmüş. «Ya, dimiş, yidi yıldır dalımı eğer yidi, ağzımı gem yidi, ayağımı da yir yidi. Bugün gavır gızı çıqarmasaydı ben çıqaracağıdım.» dimiş. Oğlanıng yörüyecek tqatı galmamış;

Ata garar m'olur eştikten giri,
Dizgini boynuna düştükten giri,
Saqlıydı devrendirdi deştikten giri?
Bugün ulaştır dı atım! Yarın gic olur.
Atım sanga bing kile arpa, ipek torba erzanıngdır!

Erbişimden ördüreyim yilingi,
Altından döktüreyim gemingi,
Arı gümüşten döktüreyim nalıngı;
Bugün ulaştır dı atım, yarın gic olur.
Seçme yular, ipek torba erzanıngdır;

At yanına gelmiş, sıçrayıp ta binememiş. «Deminner sen banga küstüydüng, şimdi de ben sanga küsüm!» diyince at ağlayarak altına yatmış. Binmiş... Giderken Dedesi garşısına gelmiş: «Oğlum, atıyıng golağı çezilmiş, in de bir bağla! «Aman hay Dede! insem binemem, binsem inemem!» «Ben bağlayıvırıyım dı.» «Eh, gendi keyfince!» Dedesi atıng ganatlarını açmış, at uçmuş, gelmiş. Köyüng yanına varırken Dede çift sürmeye başlamış. Yanına varmış. «Hay Dedem; pek acıqtım!». dimiş. «Oğlum, bir ekmek, bir çömlek te yoğurt var. Yarımı esme, bütünü kesme. Garnıngı doyur, gaq!». Yimiş, gaqmış. Yanında bir de aptal urbası varmış; yalvarmış yaqarmış urbayı almış; yengileri de Dedeye virmiş; goymuş gitmiş.

Evlerining öngündeki çeşmeye oturmuş. Oğlan gideli çeşmeler aqmamış. Köpekler tüyünü dökmüş. Anası delirmiş, babası kör olmuş.. İçlerinde bir iyi gız gardaşı varmış. Oğlan çeşmeye: «Sen de mi gurudung hay mibarek.» dimiş. Sığayınca çeşme aqmış. Babası gız gardaşına: «Dengibozung anasını çayıra salıvır da varsın ölsün!» dimiş. Gız gapıdan çıqınca, çeşmening aqtığını görünce, atı sulamaq için çeşmeye varınca bir aptalın oturduğunu görür. Beybîra gardaşına: «Hay vâlide! ne alız atıngız var, ne böyük gapıngız var!» «Aman hay aptal! nideceng iling alız atıngı, nideceng îling böyük gapısını.» dimiş. Oğlan: «Vâlide, atıngı ben sulayım da banga bir ekmek getir!». Gız gidince oğlan atı sığamış, at etlenmiş. Gız beş altı ekmek getirmiş. İçinden bir ekmek almış. Atı virince at depmiş, gapmış, oğlanıng yanına gitmiş.

Kız —

Aptal zahtı mıdır şu sening zahtıng?
Düşmanıng sözleri zehirden gatı...
Aptal niyni gelmez ağanıng atı?
Aptala gardaşım disem ne diller?

dimiş

Oğlan —

Aptal zahtıdır şu benim zahtım.
Düşmanıng sözleri zehirden gatı...
Dileyelim gelsin ağayıng atı...
Var git bacım, var git, ben o değilim.

Diye gonuşullarken Pâdişâha gelip «Gızıng bir aptalla alıp virir» dimişler. Babası da: «Alıng gidıng, dar ağacına asıvırıng! Beybîraya dayandım da ona dayanamayacağım mı?» dimiş. Gıza: «Hadi Zînep Gadın, asılacang.» diyince «Gaçıng, ben bir babamıng yanına varayım!» dimiş. Varmış. «Baba, sen bir Oğuz Pâdişahısıng. Bir adamı söylediller de mi asallar, söyletmezler de mi asallar? Sen «Hadi atı salıvır!» didiyding, ben de atı salmaya çıqınca çeşme aqmış. Atı sulamaya varınca bir aptal oturur. Banga: «Ben atıngı sulayım da banga bir ekmek getir!» didi. Gidip ekmek getirmeye gidince at etlenmiş. Beş altı ekmek getirdim, bir ekmek aldı. Banga: «Hay vâlide! ne alız atıngız var, ne böyük gapıngız var!» didi. Ben de «Nideceng, hay aptal, iling alız atını, nideceng iling böyük kapısını.» didim. Atı elime alınca at beni depti, gaptı aptalıng yanına geçti. Ben de:

Aptal zahtı mıdır şu sening zahtın?
Düşmanın sözieri zehirden gatı...
Nivni gelmez, aptal, ağamıng atı?
Aptala gardaşım disem ne diller?

didim Aptal da:

Aptal zahtıdır şu benim zahtım...
Düşmanın sözleri zehirden gatı...
Dileyelim gelsin ağayıng atı.
Var git bacım, var git, ben o değilim.

didi.» dimiş. Babası: «Git, o ağang! Di ki: Oq gardaşım, ha atı bir bağlayıvır! di. Gitmiş, söylemiş. Gelmiş, bağlamış. At hatılı söktüğüynen arqasına düşmüş. Oğlan dönmüş, bir saman dökmüş, çevresinide samanıng içine soqmuş At onnan eğlenmiş Galmış. Gız samanıng içine baqınca, gendi işlediği çevreyi alır, anasınıng, babasınıng gözlerine sürer, iyi olullar. Sürüynen goyunu kesmişler, Zînep Hanım dağıtırmış. Görenner: «Dalgavaq Gızının gabağı asıldı da ondan dağıtır.» dillermiş. Gız da: «Niye ondan dağıtıyım, anam, babam iyi oldu da ondan» dimiş. Dalgavaq Gızınıng gabağı asılmış. Beybîra da baqmaya gitmiş. Gabağa kim vurursa Dalgavaq gızı onga varacaqmış. Beybîra oq atannara: «Şununkü şurdan

geçecek, şununkü şurdan geçecek.» dirmiş. Onnar da: «Aptal ne bilir de söyler.» dimişler. «Gabağı ben vururum amma aqşam gelin gızı oynatmaq şartıyla.» Onnar da «olur» dimişler. «Ben buradan bir geçtiydim de burda Beybîra diy bir çocuq vardı. Onung yayı çoq iyidir. Şimdi o nerde?» «Ana o çocuq yidi sekiz senedir yoq, öldü mü, galdı mı kimse bilmez.» «Çocuq öldüyse oqu da mı öldü?». Gidip yayım getirmişler. Eline alınca ağlamaya başlamış.» Aptal vuramadı, aptal yalancı!» dimişler. Atınca vurmuş.

Aqşam gınaya gelmiş. Oynayannara türkü söylemiş:

Sokakları var daracıq,
Köpekleri var berecik...
Selam saldı Mustafacıq!

diyende «Gaq hay gididning aptalı! yidi sekiz senelik lafı söyler.» Oynayanda Kel Selçik:

Oyna da görsünner!
Boyuna da gurban olsunnar!
Alsınnar, varsınnar,
Kel Seçiği öğsünner!

diyince küsmüş, oturmuş. «Hadi git, gayrı gelini küstürdüng» dimişler. «Gelin gızı oynatmaya elimde şuqqam var!» dimiş. Bu sefer de Kel Vezirin eski garısını kaldırmışlar.

Böyük evlerin tütünü,
Güçük evlerin tütünü...
Üstüne almış mihnetini...
Oynayan gelin, bir iyce salın!
Oyna da görsünner,
Boyuna hayran olsunnar!
Alsınnar, varsınnar,
Kel Vezire öğsünner!

diyince o da küsmüş. «Gaq gayrı! Gelini oynattıng, git gayrı!» dimişler. «Gelini oynatmaya elimde şuqqam var.» dimiş. Gelini galdıramamışlar. Bunu kim galdırır, kim galdırır? Pâdişâhıng gızı Zînep Gadın galdırır. Gitmiş Zînep Gadını getirmiş.. O da dimiş ki:» Gaq! yaqında ağama gavuşacang.» diyince gaqmış.

Bileğin başına çıqtıq,
Döndük ardımıza baqtıq...
Gafalardan gale yaptıq,
Göğdelerden gule yaptıq...

diyince dik dik baqmış.

Ne bakarsın bönce bönce,
Zilif, kâkil yince yince...
Sevdiğin oğlan görünce...
Oynayan gelin, bir iyce salın!

Oyna da görsünner, boyuna da hayran olsuunar!
Alsınnar, varsınnar, seni Beybîraya öğsünner!

diyince kinni kinni baqmış.

Ne bakarsın gannı kinni?
Gelin mi oldun, hay iki dinni?
Oyna da görsünner, boyuna hayran olsunnar!
Alsınnar, varsınnar, seni Kel Vezire öğsünner!

Gine kinni kinni baqmış «Gaç, dimiş, şimdi şu bela üstüme seğirdirse, eski halim yoq, beni yıqar.» Gapıdan çıqıp giderken, Kel Vezir gapının arqasında durumuş; däha gapıdan çıqarken gapıyı örtünce ayağı dizinden inciğine gadar sıyrılmış. Sığayınca iyi oluvırmış. «Ya ben öyle keramet sâhibiymişim de yidi yıl niçin zindan yattım?» dimiş. Babasınıng gül bahçesine varmış. «Eğil duvar, eğil!» diyince, eğilmiş; içeri girmiş. «Yüksel duvarım, yüksel!» diyince yükselmiş. Güllerin arqasına saqlanmış «Benim yârim haqiqatlı yâr ise gül bahçesine gelsin!» dimiş. Dalgavaq Gızı da: «Gaçın! daha benim gırq gün yasım var.» diyip gaynatasınıng gül bahçesine hemen gelip gapıyı kıtlemiş. Arqasına koşmuşlar, amma tutamamışlar. Dalgavaq Gızınıng ölümü, boynunda bir tığ varmış, o tığ batınca ölürmüş. Güllering önüne yatmış; gendisini öldüreceği vaqıt Beybîra: «Sening yâriying bir nişanı var mı?» «Benim yârıming allında hâtem yüksük yiri var.» diyince allını açıvırmış. Birbirine gavuşmuşlar. Görenner: «Aptal değilimiş, Beybîrayımış, aptal değil, Beybîrayımış!» diye bağırıllarımış. Kel Vezir de gorqusundan gaz damına gaçmış Gazlar kel başını delik teşik itmişler.

Gızı almış evlerine götürmüş. Gırq geçi geçilering boynuzuna da seksen mum almış; geçilering boynuzuna dikmiş. «Gel dağ buraya!» dimiş gelmiş dağa, geçileri sürüvırmış. Gavır peşkiri boynuna daqıp Beybîranıng yanına gelmiş. «Canım! Bu ne?» «Benim zindanda bu gadar adamım var, şu saat çıqar!» Çıqarı çıqarı sekiz gelir. Biri yoq. «Sanga şu kadar para vireyim, şu gadar mal vireyim...» «Hayır, canımıng yirine can isterim!» Böyük gıza varır, o «ben gitmem»; ortancaya varır, o da «ben gitmem...» en güçüğe gelir «ne yapayım baba, boğazladığıng yalaqta ölürüm.» dir. Atınıng arqasına alır, gider... Gırq gün, gırq gice düğün yapallar. İkisini de gelin alır. Kel Veziring de düğünü boşa geçmesin diye gız gardaşını da ona virir... Muratlarına ireller.

Pertev Nailî Boratav

BELÇİKA TIBBÎ FOLKLORU

Yazan: Prof. Dr. Tricot-Royer
Anvers - Belçika

RUHİYE VE KONAK

Armand	— Eleughen, kilise, kuyu.
Catherine	— Mousty
Elisabeth	— Haren, mukaddes su.
Geneviève	— Dérhames
George	— Villers-le-Heest
Méen	— Seffe-ley-Dinant
Laurant	— Siège, ırki hastahane, mukaddes lâmba yağı, Namur, büyük kilise.
Renolde	— Crupet, Florelle, çocuğun elbisesi bırakıldığı çeşmeler Azizler tableti namında bir müstahzar vardır. Anne tuzlu etler yemekten sakınır. Çocuğun omuzları bir ot demeti ile oğulur. musii olarak krizantem hülâsası tatbik edilir. Çocuk, ölünce bir fare tarafından kemirilmiş bir madde yemekten sakınılmaz.

CİLDİŞARİ, KAŞINTILAR, BİT, UYUZ

Benoit-Labre	— Afflighem (saç)
Blaise	— Cortenberg, Vleesembeeck
Catherine	— Bruxelles, kilise (kel başa mukaddes su dökülür)
Hazreti İsanın saçı	— Courtrai, N. D. kilisesi.
Christophe	— Pollare
Elisabeth	— Haren
Job	— Huelbroeeck
Lambert	— Emmes, çeşme.
Leonard	— Dudzeele, bir tavşan veya bir tavuk hediyesi.
Paul	— Liège, kilise. (Bir sirkeye karıştırılmış su ile kel tedavisi)

*
* *

Sağlam bir adamın idrarı veya bala karıştırılmış fare maddei gaitası çok müessirdir.

EGZEMA, EREZİPEL, KIRMIZILIKLAR

Barbe	— Nassogne - (Saint-Barbe hastalığı)
Bernard	— Saint Bernard ateşi, erezipel.
Blaise	— Cortenberg
Catherine	— Büyük kiliselerinde. (herpes sirsine. Buna St. Catherine çenberi denir)
Hubert	— Hastalığı altun bir alyans ile dokunarak ona dua etmek.
Marie	— Hendersem; Wolume-St-Etienne; Roosebeke; N. D. de la Fontaine, mukaddes su ve kırmızı iplik.
Renelde	— Nassgne
Rose	— Battice (herpes sirsine); Braine le Comte, Recollectines kilisesi; Pellaines; Tongres; bégrinage kilisesi. Burada gül yaprakları takdis edilerek kaynatılır ve içilir veya yakı şeklinde kullanılır. Dokuz günlük dua.

*
* *

Hasta kısmı içinde bir samur ölmüş el ile oğmak. Samurun kendisi ile oğmak veya bir avuç gül ile oğmak.

Hasta kısma, canlı hayvandan koparılmış bir tilki dili yapıştırmak veya bir parça domuz yağı sürerek bu yağı bilâhara derince gömmek.

Hastalığı orada çürüyünceye kadar bırakılan bir yılan balığı derisi ile bağlamak. Sureau kabuğumun iç tarafını rendelemekle elde edilen tarzı tatbik etmek; değirmenin duvarlarından alınan ve kola ile karıştırılan tarzı yaraya ekmek, hasta kısmın üzerine bir çakmaktan çıkan kıvılcımları yaklaştırmak veya yanmakta olan çam koçanlarının dumanında tutmak, yaraya taze inek maddei gaitası veya sığır idrarı tatbik etmek.

ANJELÜRLER, ÇATLAKLAR

St. Agathe — Liège.

*
* *

Kedi veya köpek yağı. Tercihan küçük bir erkek çocuğun idrarını tatbik. Kulak kiri. Boşaltılmış bir şalgama doldurulan zeytin yağı; kereviz kökü çorbasında banyo; kül ve at kılından elde edilen bir melhem;

ÇİLLER

Aç karınlı bir kimsenin salyasının tatbiki. Midye suyu ile yıkama, saat on ikide Saint-Jean gününde dereden alınmış su ile banyo, kesilmiş südün üstünde toplanan su ile banyo, kadın idrarı ile banyo, kısrak südü ile banyo, asma suyu ile banyo ...

UMUMİ CİLDİ İNDİFA'LAR

Azizler :

Anne — Bruges
Blaise
Marie — Bras-les-Saint Hubert, kilise, menba, N. D. de Nomal

CÜDRE

Bir ölü üzerinde yanmış olan bir lâmbanın yağile tomuru oğmak, veya mezardan çıkarılan kemiklerle cüdreye temas ettikden sonra bunları yeniden gömmek. Sümüklü böcekle yapılmış muhtelif melhemlerle masaj yapılır.

İLTİHAPLAR, DARBELER, YARALAR

İnsan maddei gaitası, çürümüş sümüklü böcek veya solucan.

CÜZAM

Belcikada lepraya şifa veren bütün Azizlerin listesini tam olarak yazdık zannediyoruz.

Azizler :

Autoine — Tongres
Aubert — Bruges
Augustin — Malines
Anne — Huy; Verniers
Barbe — Liège (Mont Cornillon); Rochefort, Sotteghem, Tirlemont (Danobroock)
Barthelemy — Walcourt
Catherine — Champlon; Fosses; Liège (Sainte Caterine)
La Sainte Croix — Enghien; Louvain
Dieu — Beaumort (Allah ve Monsieur Saint Ladre) Le Val d'Oro (Allah ve Saint Ladre); Watou (Allah ve Saint Ladre)
Elisabeth — Gand (Rijke Gasthine)
Eloi — Bouillon
Georges — Ardenberg; Menin
Guillaume — Liège; Saint Walburge)
Iduberge — St. Gertrude'din anası olmuştur. Iconographie de daima cüzamlıları tedavi etmekle meşgul iken gösterilmektedir.

Ivette — Huy
Jacques — Diest
Job — Anvers (Dambrugge); Belaele; Blaukenberghe
Ladre veya Lazare — Alost; Anvers (N. D. de Terzieken ve Saint Lazare); Ath; Beaumont (Allah ve Monsieur St. Ladre): Diest; Mons; Neufvilles; Nivelles; Rumpst; Val d'Oroq (Allah ve Saint Ladre); Vatou (Allah ve Saint Lazare)
Lambert — Erps - Querbe
Laurent — Bastgne; Stavelot.
Léonard — Beaufort (Ben Athiu)
Marie — Anvers (Saint Lazare ve N. D. de Terzieken); Boussu en Fagne; Bovigny (N. D. des Malades); Brecht (N. D. des VII Douleurs); Corbeeck; Couvin; Gand (O. L. V. ter Lazarie) ve (N. D. des Tilleuls; Gembloux; Grimde les Tirlement (O. L. V. ter Steen); Jodoigne (N. D. des Lépreux); Jupille (N. Daubois de Bellaire); Lonzée; Maline (Sainte Marie Consolatrice); Soignies ve Tournais (N. D. de la Ladrie)
Marie d'Oignies— Willembraux - sous Nivelles
Marie - Magdeleine — Courtrai; Dixmude; Malines; Malmédy (Capella St. Magdalena ve Sanctorum Omnium); Nivelles; Namur; Paperinghe; Roculx; Saint - Trond; Ypres.
Martin — Walcourt
Maur — Grimdes - les - Tirlemont
Monique — Malines
Nicolas — Boussu; Huy (Statto); Lessins; Hane-les Malades; Termonde; Thuin
Paul — Dinant
Pierre — Bruxelles; Erps Querles
Poppon — Malmédy; Stavelot. Burada, cüzam ve diger cild hastalıklarından koruyan küçük ekmekler dağıtılır.
Quentin — Gand
Roch — Ciney, Herzele
Tous les Saints — Malmédy (Bütün Azizler ve Sainte Magdeleine)
Trudin — Sény.
Walbruge — Menim
Walhère — Donvignes

Türkçeye çeviren:
Metine Belger